

REPORTAŽA IZ CENTRA ZA REHABILITACIJU STANČIĆ

Nitko tko uđe u Stančić ne izlazi kao ista osoba

Studentice radne terapije ispred prostora za boravak studenata

✍ Jadranka Pavić

UCentru za rehabilitaciju Stančić ove je godine krenulo ostvarenje iznimnog projekta koji je 2018. pokrenula Udruga „Smiješak za sve“. Uželji da se osigura bolja kvaliteta života korisnicima Centra Stančić, uređen je napušteni paviljon s prenoćištem za studente koji će provoditi višednevne vježbe tako da su studenti u gotovo 24-satnom kontaktu sa štićenicima. Tijekom vremena određenog za vježbe, studenti ne napuštaju ustanovu, već borave u paviljonusu, šeću i druže se u parku. Na taj se način upoznaje specifičnost boravka u Centru, studenti postaju dio svakodnevice i tako se povezuju s korisnicima, osobljem, kao i međusobno, jer provode svoje slobodno vrijeme u zajedničkom druženju.

Predstavljajući Centar Stančić, ravnateljica Sanjica Grbavac navodi: „Centar Stančić jest ustanova socijalne skrbi pod neposrednom ingerencijom Ministarstva rada, mirovinske politike, obitelji i socijalne politike

koja svoje socijalne usluge pruža za više od 570 djece s teškoćama i odraslih osoba s intelektualnim ili mentalnim teškoćama. U skladu s procesom transformacije, ustrojili smo novi sustav socijalnih usluga za sve osobe s invaliditetom koje uključuju pružanje socijalnih usluga u sjedištu ustanove (trenutačno imamo 195 korisnika na trajnom smještaju) i pružanje socijalnih usluga u zajednici s krajnjim ciljem povećanja njihove socijalne uključenosti. Uspješno smo formirali dvije službe organiziranog stanovanja u Dugom Selu i Jelkovcu za 80 odraslih osoba s invaliditetom te dnevne centre za djecu s teškoćama koji djeluju u Dugom Selu i Vrbovcu. U dnevnim centrima trenutačno se više od 250 djece i 50 odraslih korisnika koristi uslugama rane intervencije i psihosocijalne podrške. Naši napori usmjereni su prema dalnjem širenju i unaprjeđenju socijalnih usluga uz pomoć fondova EU-a.

S Udrugom „Smiješak za sve“ započeli smo suradnju volontiranjem njihovih članova u sjedištu ustanove tijekom travnja 2018. Njihovom inicijativom uz podršku brojnih donatora prošle je godine rekonstruiran i opremljen prostor Volonterskog centra s prenoćištem u sjedištu ustanove. Otvaranje Volonterskog centra

Studentice radne terapije u dnevnom boravku za studente s ravnateljicom Centra Stančić - Sanjicom Grbavac (peta od desno na lijevo) i predsjednicom udruge „Smiješak za sve“ - Marijanom Jergović, (šesta od desno na lijevo).

omogućilo je obavljanje stručne prakse studentima pomažućih profesija (radni terapeuti, medicinske sestre, rehabilitatori, socijalni radnici i drugi) koji će jednostavnije odrađivati praktične aktivnosti neposredno uz osobe s invaliditetom", ističe ravnateljica Grbavac.

Prilika za otkrivanje područja profesionalnog interesa

Na tragu dobre suradnju te pokretanja vježbovne nastave studenata treće godine studija radne terapije na Zdravstvenom veleučilištu, početkom lipnja u Centru je svoje nastavne obaveze provodila i grupa od sedam studenata pod mentorstvom djelatnika Centra Benjamina Hukanovića, bacc. occup. therap. Prema riječima studenata, prostor u kojem su boravili, prehrana, razina kompetentnosti osoblja u ustanovi, odnos djelatnika ustanove prema studentu i mogućnost stjecanja različitih iskustava u ustanovi ocijenjeni su najboljim ocjenama. Također su pojedini studenti izrazili želju daljnje edukacije i ostanka rada u ustanovi nakon za-

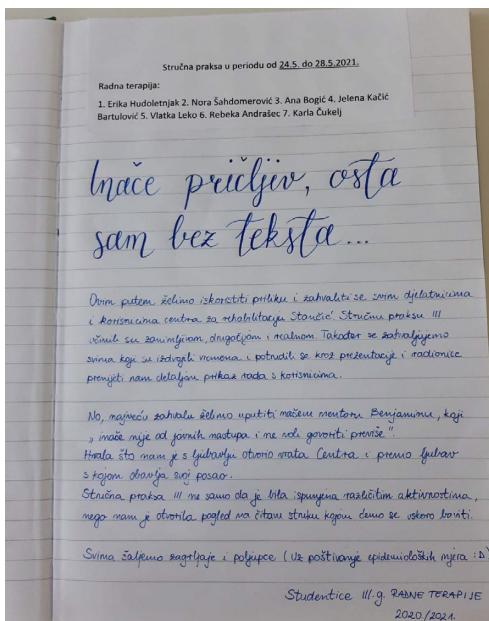
vršenog studija te su svoj stav potvrdili i tvrdnjama kao što je: „Nakon prvog dana prakse rekla sam sama sebi da se ovdje ne vidim kako radim u budućnosti. Već sam se u četvrtak vidjela kako tu radim. Na odjelima vlada tako jedna divna atmosfera, svi su nasmijani unatoč ogromnom svakodnevnom radu, vjerujem da bih svaki dan odlazila radosna na posao. Iako mi je na početku teško palo raditi s ovom populacijom i teškoćama koje imaju korisnici, kroz pet dana koje sam tamo provela naviknula sam se i zbližila s korisnicima i djelatnicima Centra. U budućnosti bih se voljela posjetiti radu s djecom, ali bih ponovno htjela posjetiti Stančić, bilo kroz volontiranje bilo nešto drugo.”

Velike pohvale na predanom trudu i radu, studenti su dali mentoru, kolegi Hukanoviću: „Svojem mentoru Benjamina najprije želim zahvaliti na pristupačnosti, profesionalnosti i jednostavnosti. Hvala na svakom savjetu, hvala na iskrenosti i razumijevanju. Hvala mu što je ovu zadnju stručnu praksu učinio tako kvalitetnom i poučnom, ne samo za naše buduće zanimanje nego i za naše živote.”

Također, pohvale za predanost, trud i rad išle su i ravnateljici Centra Sanjici Grbavac, prof. def.: „Veliko hvala, nikada dosad nismo imali kontakta s ravnateljem ustanove u koje smo išli, zaista jedan veliki pozitivan šok.”

„Apsolutno bih preporučila svim studentima zdravstvenih struka da posjete Stančić. Koliko zbog raznovrsnih programa i predivne organizacije, ali i da vide kako žive ljudi s teškim intelektualnim teškoćama. Iz ovog će se centra svi vratiti zahvalniji nego što su došli. Vjerujem da se u Stančiću može odraditi najbolja i najkvalitetnija praksa, bez uljepšavanja i prikazivanja stvari onakvima kakve nisu. Ono što mi se najviše svidjelo jest upravo ta realnost koju nitko nije pokušao prekriti ili uljepšati. Ovo je za mene bilo jedno od najtežih, ali i najboljih životnih iskustava.”

Ovo su riječi studentica koje govore u prilog ideje s kojom je predsjednica Udruge „Smiješak za sve“ gđa Marijana Jergović koncem 2019. došla na Zdravstveno veleučilište, a koju je podržala prodekanica za nastavu doc. dr. sc. Snježana Čukljk, da se studenti radne terapije svakako uključe u realizaciju vježbovne nastave u okviru kolegija Stručna praksa III te jedan radni tjedan provedu u Centru kako bi se upoznali s načinom rada i problematikom stanara Centra. Veliki trud u organizaciji i realizaciji ove hvalevrijedne ideje i ponovnog pokretanja suradnje s Centrom Stančić podržala je i pročelnica Katedre za radnu terapiju dr. sc. Andreja Bartolac, koja je prije više od 20 godina bila među studentima koji su svoje prve korake u struci

u području rada s osobama s intelektualnim poteškoćama, provodili upravo u Stančiću. „Radni terapeuti u Stančiću su prisutni kao članovi tima dugi niz godina. Kolegica Nikolina Janečović, bacc. therap. occup. i njezine kolege i kolege u vrijeme kad sam i sama bila mlada radna terapeutkinja bili su važna karika u timskoj skrbi za korisnike Centra, znatno su doprinisili boljoj kvaliteti života korisnika te su bili uključeni u osnivanje stambenih zajednica. Drago mi je što se Stančić stalno razvija i ponovno nudi mogućnost praktične nastave za studente radne terapije. Novi volonterski centar u kojem su naši studenti za vrijeme svoje stručne prakse stanovali cijeli tjedan, pri čemu im je osiguran besplatan smještaj i hrana, pokazuje stvarnu motivaciju ravnateljice da se privuku budući mladi stručnjaci te im se ponudi prilika da otkriju moguće područje svojeg profesionalnog interesa i budućeg rada. Nadamo se nastavku suradnje sa Stančićem i u idućim godinama”, potvrdila je pročelnica Katedre.

„Biseri koji su nam se prosuli po putu našeg stvarnog sazrijevanja“

A kako je sve počelo, pojašnjava predsjednica Udruge „Smiješak za sve“ Marijana Jergović: „Trebalo bi se vratiti unatrag na 11. travnja 2018., kada smo nas 20-ak volontera prvi put posjetili Centar za rehabilitaciju Stančić. Većina ljudi koje je taj dan išla u Stančić nije imala pojma što je Stančić i tko je tamo. Vjerovala sam da se naši volonteri mogu nositi s tim. Sljedeće dvije i pol godine svaki drugi tjedan dolazili smo u Stančić – „čovjeku“. Nismo dolazili farbati ograde, čistiti okoliš, dolazili smo donijeti dašak vanjskog svijeta ljudima koji su ne svojom krivicom završili u jednoj takvoj ustanovi kao što je Stančić. Za neke od njih nije se imao tko brinuti, za neke su željeli zauvijek zaboraviti da u njihovoj obitelji postoji netko takav... U svakom slučaju, 207 ljudi koji imaju teška fizička i mentalna oštećenja za nas volontere bili su „biseri“ koji su nam se prosuli po putu našeg stvarnog sazrijevanja i činili su nas definitivno boljim ljudima. Nitko tko uđe u Stančić ne izlazi kao ista osoba. U tim međusobnim šetnjama, razgovorima, pjevanju, shvatili smo da ti ljudi zavređuju „čovjeka“ svaki dan.

Budući da je Udruga imala podosta volontera studenata koji su bili bliski strukom (ERF, ZVU, socijalni rad, Katoličko sveučilište) i imali su obveznu praksu u sličnim ustanovama ili obvezno volontiranje, zamolili smo ravnateljicu Sanjicu Grbavac da nam dopusti da jedan napušteni paviljon svojim sredstvima uredimo i da studenti tu borave. Ideja je bila pionirska i vizionarska. Pionirska zato što do tada nitko nije imao centar za smještaj volontera s prenoćištem u kojem su studenti mogli provesti višednevnu praksu u gotovo 24-satnom kontaktu sa štićenicima, a vizionarska jer smo znali da će takav boravak kod njih zaista izazvati još jaču ljubav za struku i razvijati njihovu empatiju čineći ih boljim ljudima, a time i one s kojima će oni doći u kontakt. Sve se to potvrdilo s prvom skupinom studenata koji su u tjednu od 24. do 29. svibnja 2021. boravili u Stančiću“, ističe Jergović.

Brojni projekti koji su imali cilj prikupljanja sredstava za uređenje paviljona i okoliša omogućili su uređenje paviljona za boravak studenata, ali i staze i igralište te šumu koja je u vlasništvu Centra Stančić. Tako je omogućeno da volonteri koji tamo borave mogu s korisnicima izići izvan ograde te se prošetati s korisnicima u šumi. „Eto, tu smo danas, tri godine poslije, i sve što mogu reći jest da je to bilo prekrasno iskustvo, da vjerujem da smo učinili nešto stvarno dobro za te ljudе, ali i za sve studente koji će dolaziti tamo i graditi sebe

ne samo kao stručnjake nego kao plemenite i empatične osobe“, naglašava Marijana Jergović.

„Stručna praksa u Centru je potvrdila da je upravo radna terapija moј životni poziv!“

Prije svega, htjela bih naglasiti da nisam planirala da će mi odabir Centra za rehabilitaciju Stančić kao radilišta za završnu stručnu praksu promijeniti pogled na struku, kolege i buduće korisnike radne terapije. Nastojala sam da mi očekivanja pri dolasku budu što realnija, s obzirom na protekle godine i situaciju s pandemijom bolesti COVID-19, htjela sam odrađivati stručnu praksu „gdje god“, samo da je uživo, i stoga sam odabrala Stančić. Nisam se informirala o korisnicima prije dolaska i nisam znala što očekivati. Dolaskom u novouređeni smještaj kolegice i ja bile smo

Nora Šahdomerović.

vidno oduševljene (blago rečeno). Odlazak u centar i upoznavanje s korisnicima meni i kolegicama bio je iznenađenje te riječima ne mogu opisati silinu emocija koju sam u tom trenutku osjećala. Sjećam se da je strah bio najjača emocija koja me obuzela. Zašto strah, shvatila sam na kraju tjedna stručne prakse. Naime, zbog velikog perioda u kojem se nisam susretala s korisnicima, pojavio se strah od struke, odnosno pitanje hoću li ja uopće moći provoditi radnu terapiju i jesam li ja dovoljno svjesna i sigurna da je upravo ova struka moj životni poziv. Odgovor na to pitanje koje sam postavila sama sebi na početku tjedna dobila sam na kraju. Zahvaljujući mentoru Benjamina koji nam je otvorio vrata odjela i pokazao ljubav prema korisnicima, kolegice i ja doobile smo širu sliku radnoterapijskog odnosa u Centru za rehabilitaciju Stančić. Upravo je zbog njegova pristupa prema nama i korisnicima ova stručna praksa bila, jednom riječju, neočekivana. S obzirom na to da smo živjele tjedan dana na istom prostoru kao naši korisnici, povezale smo se, kako međusobno tako i s korisnicima i djelatnicima. Trud svih koji su htjeli da doživimo i iskusimo sve što se može u Centru, isplatio se. Usuđujem se reći da je stručna praksa u Centru za rehabilitaciju Stančić potvrdila da je upravo radna terapija moj životni poziv. U potpunosti sam se složila s komentarom kolegice: „Ušle smo u Centar kao jedne osobe, izlazimo kao u potpunosti druge.“ Istinski se promijenilo mišljenje o mojoj doživljaju struke nakon ove stručne prakse. Htjela bih zahvaliti svima onima koji su sudjelovali na ovom prekrasnom životnom putu.

Nora Šahdomerović. 3. godina studija radne terapije

„Iz Centra sam izašla zahvalnija nego što sam došla“

Stručnu praksu III u Stančiću odabrala sam prvenstveno zbog toga što se održavala uživo, što mi je jako nedostajalo prošle godine kada se sve odvijalo online. Budući da nam je bio osiguran smještaj i cjelodnevni boravak i rad s korisnicima, bila sam uzbudjena, ali me također bilo i strah jer nisam dobila nikakve konkretnе informacije o skupini korisnika s kojima ćemo raditi, razini njihovih teškoća, gdje ćemo biti smješteni i slično.

Od mentora smo na vrijeme dobili detaljne upute o tome što nam je potrebno i nužno (negativan PCR test, suglasnost, oprema...), isto kao i upute gdje, kada i kako doći na odredište kod kojeg nas je dočekao vozač

Erika Hudoletnjak

kombija te nas odveo do samog Centra. Doček je bio stvarno predivan, djelatnici izrazito ljubazni i susretljivi, smještaj 10/10. Dočekala nas je čista posteljina, ručnici, zaštitna oprema za odjel. Dobile smo i okvirni dnevni raspored u koje smo vrijeme na odjelima, kada smo slobodne, vrijeme jela itd., tako da mogu uputiti sve pohvale na organizaciji.

Nas sedam djevojaka bile smo raspoređene na tri različita odjela. Iskreno, nisam se nadala ovako teškim slučajevima i trebalo mi je dan-dva vremena da se priviknem na ljude i malo bolje upoznam same korisnike, ali i način na koji svakome treba pristupiti. Na našem odjelu nalazilo se 15-ak žena u dobi između 40 i 60 godina s dijagnozama umjereno teške i teške mentalne retardacije. Bilo je teško uspostaviti verbalni kontakt ili dobiti uopće neki odgovor na pitanje te iz tog razloga standardizirane ili nestandardizirane procjene nisu dolazile u obzir. Sve potrebne informacije doobile smo od mentora i ostalih djelatnika Centra.

Radna terapija na našem odjelu temeljila se na obavljanju osobne higijene, konkretno pranje zubi nakon jela, kada smo s korisnicama odlazile po četkicu i pastu i vodile ih kroz proces pranja zubi ovisno o njihovim mogućnostima. Primjerice, nekima je potrebno

dati verbalnu uputu prije svakog koraka, kada prestati s četkanjem itd. Rijetko koja od korisnica može samostalno i bez pomoći oprati zube. Kod aktivnosti hranjenja radile smo s korisnicama na pravilnom pozicioniranju za stolom ili u invalidskim kolicima te prilagodile pribor za jelo tako da im se olakša hranjenje (zadebljanje za žlicu). Posljepodne bismo otišle u šetnju do senzornog parka, na misu ili na radionicu koja se taj dan održava (sportska srijeda, glazbeni petak).

Iako je bilo dosta naporno i ponekad teško za vidjeti kako osobe s teškoćama žive i kako provode vrijeme, drago mi je da sam otišla u Stančić jer je ovakav oblik stručne prakse puno kvalitetniji, ali i teži i realniji od svega ostalog što sam dosad vidjela, zato što provodiš gotovo cijeli dan s korisnicima i s njima si kroz gotovo sve dnevne aktivnosti, vidiš ih kada imaju dobre i loše dane, kakav im je svakodnevni život te kako funkcionišu. To je upravo zadaća radnog terapeuta, da se čovjeku omogući što veća samostalnost u svakodnevnim aktivnostima. Iz Centra sam izašla zahvalnija nego što sam došla i iako ovo nije područje u kojem sam se pronašla, voljela bih ponovno posjetiti Stančić i korisnike koji ti se uvuku pod kožu a da nisi toga ni svjestan sve do zadnjeg dana kada pustiš suzu na rastanku.

Erika Hudoletnjak, 3. godina studija radne terapije

„Centar mi je dao totalno novu perspektivu u životu”

Pri dolasku u Stančić nisam imala ni viziju ni očekivanja, htjela sam samo imati praksu uživo. Kada samo stigli u volonterski centar gdje smo spavali, srdačno su nas dočekali mentor (radni terapeut) te edukacijska rehabilitatorica. Donijeli su nam knjigu sa svim važnim brojevima kao što su glavna medicinska sestra, portir itd. Stalno su nas pitali i brinuli se za nas po pitanju sna, sigurnosti i ostalih potreba. Za nas su sastavili i isprintali plan prakse – dolazak u Centar, vrijeme za obrok, vrijeme za druženje, održavanje prezentacija i ostalo. Smještaj je izgledao besprijekorno – čisto, uredno, sve osigurano (od šampona, čiste posteljine, kuhinjskih potrepština i ostalo). Ravnateljica Centra pitala nas je nedostaje li nam što, možda kuhalo za vodu ili nešto slično. I odmah je to sutradan za nas nabavila. Na praksi smo bili tjedan dana iz kolegija Radna terapija u zajednici i to zaista jest zajednica. Skupa smo hranili korisnike, prali zube, oblačili se, še-

Ana Begić

tali te provodili sate na raznim radionicama kao što je glazbeni dan i kreativna radionica. Ova praksa zaista je pozitivno djelovala na mene, prvo zbog toga što je atmosfera u centru zaista divna – od kuhanice i spremačice pa do terapeuta, sestara i ravnateljice. Zaista su nam pružili najbolji i najtoplji mogući doček. Nadalje, korisnici s kojima smo radili zaista su posebni ljudi, nasmijani i uvijek, ali baš uvijek spremni na zagrljav i šetnju. Ova praksa razlikuje se od svih ostalih i ovakav oblik prakse preporučila bih svima. Drugačije je kada si odvojen od svoje obitelji i prijatelja te dane provodiš u posve novoj okolini s novim ljudima. Centar za rehabilitaciju Stančić meni je dao totalno novu perspektivu u životu i to nikada neću zaboraviti!

Ana Bogić, 3. godina studija radne terapije □